

ΓΕΝΤΕΚΙ

Στήν προκουμαία τοῦ Μεγάλου Ρέματος, στὸ σκαμνὶ κάποιου μικροῦ καρενὲ κάθονταν ὁ Ἄσκλης. Νέος εἰκοσπεντάρης, μαυρομούστακος, ἡλιοκαμένος, μὲ στήθος πλατὺ, περίμενε ἐκεῖ πέρα δουλειά. Χωρὶς σακάκι, φοροῦσε ρούχα ἀπὸ μαβιά τσόχα καὶ στὰ πόδια γεμειὰ πατημένα. Στὸν ὤμο εἶχε ριχτὸ ἓνα τυλιγμένο σκακινί, ποῦ τοῦ χρησιμεύει γιὰ νὰ τραβᾷ γεντέκι τίς βάρκες καὶ τὰ καλκία.

Μπροστὰ στὰ πόδια του, τὸ Μέγα Ρέμα, τὸ πιδ δυνατὸ τοῦ Βοσπόρου, ἔτρεχε μὲ ὑπόκωφο βεῦτὸ γλύφοντας τὰ φυκόστρωτα θεμέλια τῆς προκουμαίας καὶ χιρᾶζοντας πλατὺ τὸ δρόμο του ἀπάνω στὴν ἤσυχη ἐπιφάνεια.

Καλοκαιριάτικο ἀπομεσήμερο κι ὁ περίπατος ἀρχίζει ζωηρὸς στὴν παραλία. Ἐἴταν ἐκεῖ κομψὲς σταυροδρομίτιδες φερμένες μὲ τ' αὐτοκίνητα ἢ μὲ τὰ βαπόρια, γιὰ νὰ χαϊδευτοῦν ἀπὸ τὸ δροσερὸ βοσπορτικό ἀεράκι, εἴταν μπεμπεικιώτιδες, ποῦ εἶχαν ἐρθεῖ ἀπὸ τὸ γειτονικὸ μὲ τὸν ἤρεμο καὶ χρυσὸ κόλπο χωριὸ τους, εἴταν μαυρεμάτες Ἑβραϊοπούδες φερμένες ἀπὸ τὴν Ξηροκρήνη, εἴταν οἱ πιδ πολλὲς ντόπιες μεγαρεμινιώτιδες ξακουστὲς σ' ἔλη τὴν Πόλη γιὰ τὴν ὁμορφιά καὶ τὰ νάζια τους.

Οἱ περπατητὲς ὁλοένα πλήθαιναν κ' οἱ φλογερὲς ματιὲς καὶ τὰ χαμόγελα ἀλλάζονταν σπάταλα. Ὅμως ὁ Ἄσκλης δὲν πρόσεχε καθόλου σ' αὐτά.

Τώρα δὲν εἴταν πιδ ἀνάγκη νὰ περιμένει στὸ Ρέμα γιὰ νὰ ἴδει ἐκεῖνη ποῦ συγκέντρωνε ὁλόκληρὴ τὴν ἀγάπη. Τώρα εἶχε ἀρραβωνιαστῆ μὲ τὴν Ἀσημένια κ' εἶχαν πάψει πιδ τὰ ἐρωτικὰ βάζα κ' οἱ ἀδελαιότητες.

Ὁ νέος παρατήρησε μιά στιγμή τὸ χέρι του, ἔπου ἔλαμπε ἓνα μαλαματένιο δαχτυλίδι. Πρὶν δεκαπέντε μέρες εἶχε ἐρθεῖ ὁ παπᾶς νὰ τοὺς διαβάσει τὴν εὐχή καὶ ὁ μακρυνὸς συγγενὴς τοῦ Ἄσκλη, ὁ μυχτάρης, εἶχε γράψει τὴν ἐγκλαβή, ἔπου καταχωροῦνταν ἓνα ἓνα τὰ προικιά τῆς μελλούμενης νύφης.

Ὁ νέος ἂν καὶ οὔτε ν' ἀκούσει καταδέχονταν γιὰ τέτοιο χαρτί ἀφοῦ ὁ ἐρωτὰς καὶ μόνον τὸν κινεῖσε, ἀναγκάστηκε ἕμως, ὑπακούοντας στὶς συμβουλὲς, νὰ τὸ ὑπογράψει κι ὁ ἴδιος. Εἶχε βγάλει τότες ἀπὸ τὴ σακκούλα τὴ μπρούντζινὴ του βούλα καὶ τὴν εἶχε πατήσει δυνατὰ ἀπάνω στὸ χαρτί. Ἐπειτα εἶχε ρίξει μαῦρο ἄμμο γιὰ νὰ στεγνώσει τὸ

μελάνι κ' έτσι τ'ονομά του είχε φανεί δλοκάθαρο, 'Ασκληπιός Γαβριήλ.

Όλα είχαν πάει καλά κι ο νέος εΐταν γεμάτος εΐτυχία. Στὴ μέση τῆς πλαγιάς στέκουνταν τὸ σπιτάκι τῆς 'Ασημένιας. Ξύλινο μονόπατο, εΐχε ἀνοιχτά τὰ παράθυρα ἔπου ἐξωθῆ τους κυμάτιζαν οἱ ἄσπροι μπερ-ντέδες. Ἐνεὶ ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἔρχουνταν κ' ἡ ἴδια ἡ ἀρραβωνια-στικιά γιὰ νὰ τοῦ στείλει ἕνα φιλικὸ χαιρέτισμα. Ἄργά ἔταν θὰ τε-λείωνε τὴ δουλειά του ὁ 'Ασκλης, θ' ἀνέβαινε ἐκεῖ ν' ἀρχίσει γλυ-κειὰ κουβέντα μ' ἐκείνη, ἐνῶ τὸ φεγγάρι θὰ ξάπλωνε τὴν ἀσημένια του ἀντιφεγγιὰ ἀπάνω στὸ στενὸ δλόκληρο.

Ό νέος βυθίστηκε σ' ὄνειρεμένες θύμησες.

Πλάι στὸ καφενεδάκι στέκουνταν ἀραγμένες στὴ σειρά οἱ βάρκες. Κομπῆς, δλοκαίνουριες, πολλῆς μὲ ἄσπρες τέντες, περίμεναν ἐπιβάτες. Λίγο λίγο ἀρχίσα ν' ἀρχονταν κι αὐτοί.

Ἐΐταν τὸ συχνότερο ἐρωτεμένα ζευγαράκια ποὺ λαχταροῦσαν ἕνα θαλασσινὸ ξεμοναχιασμένο περιπλάνημα. Ἐμπαιναν κι ὅσοι δὲ θὰ μπορούσαν ν' ἀνέδουν τὸ ρέμα ἢ θὰ ἐπιθυμοῦσαν μιὰ ξέχωρη ἀπό-λαψη, θὰ φώναζαν τὸν 'Ασκλη νὰ τραθῆξει τὴ βάρκα τους γεντέκι κατὰ μάρκος δλόκληρου τοῦ ρέματος.

Ό νέος περίμενε πολλὴν ὥρα ἔτσι, ξακολουθῶντας τὰ ὄνειρά του. Ὅταν θ' ἀνέβαινε στὸ σπιτάκι τῆς 'Ασημένιας, θὰ κάθουνταν πλάι τῆς στὸ σκαμνὶ νὰ παρακολουθῆσουν ἀπὸ μακρὰ τὸ νυχτερινὸ πε-ριπάτο, θὰ τῆς ἔσφιγγε τὸ μαλακὸ τῆς χέρι νοιώθοντας τὴν ἡδονι-κὴν ἐκείνη ἀντίθεση μὲ τὸ δικὸ του τὸ ροζιασμένο ἀπὸ τὸ σκονί, ἔπειτα θ' ἀλλάζαν καὶ κανένα παδιόροκο φιλί.

Ό 'Ασκλης χαμογέλασε ἀπάνω στὴ γλυκειὰν ἀναπόληση.

Κάποιο βαρὺ βούτὸ ποὺ ἀρχισε ν' ἀντηχᾶ ξάφνου ἀπὸ μακρὰ, τὸν ξύπνησε. Ἐΐδε ἕνα πελώριο βαπῆρι ποὺ ἀνέβαινε γιὰ τὴ Μαύρη Θά-λασσα. Περνοῦσε μεγαλόπρεπο, κολοσσιαὸ κοντὰ στὴν παραλία, ἐνῶ τὰ σιδερένια βρεχάμενά του, κόκκινα φαίνονταν ἀψηλὰ ἀπάνω ἀπὸ τὸ κύμα κι ὁ ἔλικας χτυποῦσε μὲ βρόντο τὰ νερά. Ὁ δυσμικὸς ἥλιος τὸ χρύσωνε, καὶ ἡ σκιά του μὲ τὰ μεγάλα κατάρτια καὶ τὸ μαῦρο καπνοδόχο ἀνέβαινε κι αὐτὴ τρέχοντας μαζί του.

Όλοι οἱ περπατητῆς στὴν προκουμαία στάθηκαν νὰ τὸ κοιτάξουν.

Ό νέος τὸ παρατήρησε ὄνειρεμένα.

Ἄξαφνα μιὰ γλυκειὰ φωνὴ τὸν κάλεσε.

Δυὸ κορίτσια εΐχαν μπεῖ στὴ βάρκα. Ἡ μικρότερη ὡς δεκατεσσάρω χρονῶ κάθισε στὴν πρῶμη ἐνῶ ἡ μεγαλύτερη ὡς δεκαοχτῶ πήρε τὰ κουπιὰ στὰ χέρια.

— Θέλεις νά μάς τραβήξεις ; πρότεινε στὸν Ἀσκληῆ.

Ἐκεῖνος πλησίασε. Πρώτη φορά ἔβλεπε τὶς δυὸ κοπέλλες. Θὰ εἶχαν ἔρδει φαίνεται τώρα τελευταία ἀπὸ τὸ Πέρα.

Ἡ μεγαλύτερη κίνησε περισσότερο τὴν προσοχήτου. Εἶχε βαθεῖα γαλανὰ μάτια καὶ μαλλιά ὀλόξανθα. Ντυμένη στὰ κάτασπρα, φορεῖσε ἓνα πλατὺ ψάθινο καπέλλο, μὲ κορδέλλες τριανταφυλλιές, ἀρμονισμένες τέλεια μὲ τὸ ρόδινο χρῶμα τῶν μαγούλων της.

— Θὰ τραβήξεις λοιπὸν ; ξαναεἶπε ἡ μεγαλύτερη.

Ὁ Ἀσκληῆς ξετύλιξε τὸ σκοινὶ του, τῶδεσε στερεὰ στὸ χαλκᾶ τῆς πλώρης, τὸ πέρασε στὴ ράχη κι ἄρχισε νὰ σέρνει ἀνεβαινοντας ἄκρη ἄκρη τὴν προκυμαία.

Ἡ βάρκα χόρευε ἀπάνω στὸ σέμα, ἐνῶ ἡ νέα τὴνε διεύθυνε μὲ τὰ κουπιὰ γιὰ νὰ μὴ χτυπήσει κάπου ἢ νὰ μὴν πολυανοίξει. Πέρασαν μπροστὰ ἀπὸ τὰ καφενεῖα. Πλήθος πολὺ κάθονταν ἐνῶ μουσικὲς διάφορες ἀκούγονταν. Σὲ μερικὰ τραγουδοῦσαν σκοποὺς εὐρωπαϊκοὺς συνοδεμένους μὲ μαντολίνα, βιολιά, πιάνο, σ' ἄλλα ἐπαιζαν σαρκιά τούρκικα μὲ σαντούρια, οὔτια καὶ νταϊρέδες.

Ὁ Ἀσκληῆς ξακολουθοῦσε νὰ σέρνει. Ὅταν ἔφτασαν στὴν ἄκρια τοῦ ρέματος, στάθηκε, ἔλυσε τὸ σκοινὶ κ' ἡ βάρκα ἔμεινε ἐλεύθερη.

— Θὰ κατέβουμε, εἶπε ἡ νέα, κ' ἔλα πάλι νὰ μάς πάρεις.

Ὅταν ξαναέβηκαν, ἡ κοπέλλα παρατήρησε καλὰ καλὰ τὸν Ἀσκληῆ.

— Σέρνεις δυνατὰ, εἶπε, εἶσαι γερὸς.

Ἐκεῖνος κατέβασε τὰ μάτια.

— Θὰρχόμαστε κάθε βράδι, θὰ μάς πιάσεις πελάτιες.

Ἡ νέα μιλοῦσε ζωηρὰ κ' ἡ φωνή της εἶταν συμπαθητικὰ καὶ λεπτή. Ὅταν ἤθελε νὰ δώσει ζωὴ στὴν ἑμιλία της εἶχε κάποιο ἀνοιγμα ἢ ματιῶν πρὸ ἔδειχνε δυνατώτερα τὰ πλουμίδια τους.

— Ἐμένα μὲ λένε Ἐλένη, ξαναεἶπε, τὴν ἀδερφή μου Ἐλίζα.

Ὁ Ἀσκληῆς ξαναγύρισε νὰ καθίσει στὸ σκαμνὶ του.

Παράξενο ἡ νέα δὲν μποροῦσε νὰ βγεῖ ἀπὸ τὸ νοῦ του.

Σὲ λίγο ἡ Ἐλένη ξαναπέρασε καὶ τὸν χαιρέτησε πάλι χαμογελῶντας μὲ κάτασπρα δόντια.

B'.

Πολλὲς μέρες κατὰ σειρὰ ἡ Ἐλένη κατέβηκε στὸ θαλασσινὸ της περίπατο. Ὁ Ἀσκληῆς στὸ καφενεῖο καθισμένος ἄρχιζε λίγο λίγο νὰ τὴν περιμένει μὲ ἀνησυχία. Ὅταν τὴν ἔβλεπε ἀπὸ μακριὰ ἔνοιωθε μιὰ παράξενη εὐχαρίστηση κ' ἓνα ἀνεξήγητο καρδιοχτύπι.

Τώρα ή νέα φορούσε ένα κομψό μπλε φουστάνι, και κρατούσε μιάν ξοπρη όμπρέλλα. Πηδούσε ανάλαφρα στη βάρκα κι όταν έπαιρνε τὰ κουπιά, έδγαζε τὰ μεταξωτά της γάντια.

Κάποτε φεύγοντας έδωκε τὸ χέρι της στὸν Ἄσκλη. Ἐκεῖνος τραβήχτηκε δειλιάζοντας ν' άγγίξει ένα τόσο κομψὸ χεράκι.

— Ἐλα λοιπόν, εἶπε ή Ἐλένη, κάνοντας πὼς θυμώνει, βλέπεις σὲ περιμένω.

Ὁ νέος τὸςφιξε άνατριχιάζοντας.

Ἡ Ἐλένη έφυγε κι ὁ Ἄσκλης μένοντας μόνος άρχιζε νὰ θυμώνει μὲ τὸν έαυτὸ του. Γιατί ή σκέψη του έτρεχε πρὸς αὐτή ενῶ άδικα ή άρραδωνιαστικά του καθισμένη στὸ παράθυρό της τοῦκανε φιλικὰ σημάδια.

Προσπαθούσε τότε νὰ διώξει κάθε άνάμνηση τῆς Ἐλένης και τριγυρούσε τὸ μάτι άπάνω στὴν ήσυχη θάλασσα.

Βράδιαζε κι άπάνω στὸ στενὸ ή κίνηση εἶταν μεγάλη. Τὰ βαπόρια τῆς Πόλης ανέβαιναν γεμάτα επιδάτες, ενῶ άπὸ τὴν προκυμαία και τὰ σπίτια, τὰ χαιρετοῦσαν μὲ τὰ μαντήλια. Ἄσπρα μικρὰ βαποράκια, μὲ χρυσόχρωμους καπνοδόχους, έφερναν τούρκους πασάδες άπὸ τις διάφορες Πόρτες στὰ πλουσιὰ τους κονάκια τῆς Ἄνατολικῆς άχτῆς.

Τὸ μεγάλο καΐκι τοῦ Πατριάρχη μὲ τοὺς έχτιῶ κωπηλάτες, περνοῦσε σκίζοντας γρήγορα τὰ νερά. Ἄπὸ μακριὰ φαίνονταν ὁ Παναγιώτατος ξαπλωμένος στοὺς βελουδένιους σοφάδες άνάμεσα στοὺς διάκους του.

Ὁ Ἄσκλης τὰ κοίταζε όλα κι όμως δὲν μπορούσε νὰ ξεχάσει. Στὸ σπῆτι τῆς Ἄσημένιας ανέβαινε άργὰ τὴ νύχτα σιωπηλὸς τώρα κι άφηρημένος.

— Εἶσαι άρρωστος, τὸν ρώτησε ένα βράδι εκείνη. Θὰ στενοχωριέσαι μόνος κάτω. Ἄῤιο θάρῶ κ' έγώ.

Ὁ νέος ένοιωσε κάποιο αἴστημα εὐχαρίστησης μαζί και θῶσα-ρέσκειας.

Βυθίστηκε σὲ συλλογές.

Ποῦ εἶταν λοιπόν ὁ καιρός, όταν περπατοῦσαν εὐτυχισμένοι στὴν προκυμαία εἰ δυὸ τους; Αὐτὸς ήσυχος μὲ τὰ μαῦρα τοῦχινα ροῦχα του κ' εκείνη μὲ τὸ φτωχικὸ μπασμαδένιο της φουστάνι, χωρὶς καπέλλο και μὲ τὰ κορδονοδετά της σκαρπίνια. Εἶταν τόσο γλυκειά και ταπεινὴ ή κοπέλλα. Ντροπαλή, κοκκίνιζε συχνά και μιλοῦσε λίγα.

Κάποτε κάθονταν μαζί σὲ κανένα καφενετο νὰ πάρει εκείνη κανένα λουκουμι κι ὁ ἴδιος νὰ πιεῖ ένα άρεχτικὸ ρακί. Τὸ ρέμα κατέβαινε

μ' ένα μυριόστομο φλοισβισμα κι ὁ Ἀσκληῆς ἔδγαξε τὸ φέσι του γιὰ ν' ἀπολάβει πιδ πλούσια τὴ βοσπορήτικη δροσιά. Πόσο ἤσυχος εἶταν τότε !

Τὸ ἄλλο ἀπομεισήμερο ἡ Ἀσημένια κατέβηκε καθὼς εἶχε πεῖ στὴν παραλία.

Ὁ νέος σήμερα μιλοῦσε γελώντας μ' εὐχαρίστηση. Σὲ λίγο φάνηκε ἡ Ἑλένη. Εἶταν σήμερα ἐξαιρετικὰ ὁμορφη. Τὸ ρὸς ὀλόφρεσκὸ τῆς φουστάνι τὴν ἔδειχνε σὰν ἕνα τριαντάφυλλο τοῦ Μάη. Ἡ Ἀσημένια τὴν παρατήρησε θαμπωμένη καὶ συμμαζεύτηκε στὴν καρτέλα τῆς. Ὁρμέφυτα ἔνοιωθε τὸν κίντυνο. Ἡ Ἑλένη μιλοῦσε ζωηρὰ καὶ γελούσε. Ὁ Ἀσκληῆς ἔδισε τὸ σκονί του κι ἄρχισε νὰ τραβᾷ.

Ὅταν ἀπομακρύθηκαν, ἡ ἄλλη σηκώθηκε νὰ παρακολουθήσει. Στὸ τέλος τοῦ ρέματος ἡ Ἑλένη βγήκε καὶ ἔδωκε τὸ χέρι τῆς γιὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσει.

— Ποιὰ εἶναι αὐτή; ρώτησε τὸ βράδι ἡ Ἀσημένια.

— Μιὰ κοπέλλα ἀπὸ τὸ Πέρα.

— Ἔρχεται συχνά;

— Κάθε βράδι.

Ἡ ὑποψία τῆς νέας μεγάλωσε. Ἀπὸ τότε δὲν ἔλειψε πιά ἀπὸ τὴν προκυμαία. Μ' ἀνησυχία παρακολουθοῦσε τὸν ἐρχομὸ τῆς Ἑλένης.

Ὁ Ἀσκληῆς γίνονταν τώρα σκυθρωπότερος. Ἄρχιζε νὰ μιλεῖ ἀπότομα στὴν ἀρραβωνιαστικιά του...

— Νὰ μὴν τραβήξεις ἄλλη φορὰ τὴ βάρκα τῆς, εἶπε κάποτε ἡ Ἀσημένια.

Ἐκεῖνος δύμωσε.

— Θέλεις νὰ μοῦ κόψεις τὸ ψωμί μου; Εἶναι ἡ καλύτερη μουστὲρ-ρίδισά μου.

Ἡ ἄλλη κιτρίνισε καὶ κινήθηκε νὰ φύγει, ὅμως ἔμεινε στὴ θέσῃ τῆς. Ὁ νέος ἔσκυψε τὸ κεφάλι.

Ἐπόφερε κατὰβαθα χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ ξετάσει τὸν ἑαυτὸ του.

Γιατὶ δὲν εὗρισκε πιά χαρὰ στὴ συντροφιά τῆς παλιάς του ἀγάπης, παρὰ ὄνειροπολοῦσε τὴν ὁμορφη πάντα σταυροδρομίτισα; Ὁ Ἀσκληῆς ἀνιστόρησε.

Τὸ κοντὸ ἐξοχικὸ φουστάνι τῆς Ἑλένης ἄφινε νὰ φαίνεται κομπὴ γάμπα φορεμένη ἀσπρη μεταξωτὴ κάλτσα, στήθος γεμάτο ἡδονή. Εἶχε πάντα ἡ κοπέλλα τὸ ὁμορφο ἐκεῖνο ἀνοιγμα τῶν ματιῶν ὅταν ἤθελε νὰ προσέξει ἢ νὰ δώσει τόνο στὴν ὁμιλία τῆς.

Ὁ νέος ἄρχισε νὰ βοδᾷται. Ἐδίωξε ἀπότομα ἀπὸ τὸ νοῦ τὴ συνε-

παρτική φαντασία. Είχε τρελλαθεί ; Άγαπούσε την πλούσια και ώραία σταυροδρομία του λησμονώντας την άρραβωνιαστικιά του ;

Άμέσως ήρθε στον έαυτό του ζητώντας δικαιολογία. Τίποτα δέν είταν. Ένα περαστικό μονάχα συννεφάκι. Η Έλένη θά κατέβαινε τó φθινόπωρο στο Πέρα και δέ θά την ξανάβλεπε πιά. Όλα θά τελείωναν και νά πάλι ό Άσκλης στο μικρό σπιτάκι νά κουβεντιάζει ήσυχα με την Άσημένια. Κατόπι ό χειμώνας θά προχωρούσε κ' ή τρικυμία θά βόγγιζε. Άς γίνονταν ό,τι ήθελε κοντά στη ζέστη τού μαγγαλιού. Οι δυό άρραβωνιασμένοι θά τέλεγαν γλυκά κι όμορφα.

Τότες ή Άσημένια θάχανε την τωρινή θλιμένη και μελαγχολική της όψη, θά γιατρεύονταν από την αδυναμία που ένοιωθε κάποτε...

Δυό τρεις μέρες ή Έλένη δέν κατέθηκε στη βάρκα κι ό Άσκλης ένοιωσε τόν έαυτό του νά πεθαίνει. Γύρισε όλο τó χωριό για νά μάθει. Η κοπέλλα είταν άρρωστη.

Άπό τότε ό νέος έμενε όλο τόν καιρό σ' ένα καφενείο άντικρύ στο σπίτι της.

Μετά μιá βδομάδα ή Έλένη φάνηκε πάλι με την άδερφή της στο Ρέμα, ζωηρή πάντα κι ώραία.

— Μπορούμε νά περάσουμε άντικρύ, ανατολικά, είπε στον Άσκλη, ξαίρεις τó δρόμο, τά ρέματα ;

Ό νέος χαμογέλασε μ' αυταρέσκεια.

— Έγώ δέν τά ξαίρω ;

Η κοπέλλα πήδησε στη βάρκα και πήρε τά κουτιά. Ό Άσκλης κάθισε κοντά στην πλώρη παίρνοντας και κείνος τ' άλλα δυό.

Εκίνησαν. Η νέα έλαμνε με χάρη. Είχε βγάλει τó καπέλλο και τά χρυσά της μαλλιά κυμάτιζαν στο ήσυχο άεράκι. Κωπηλατώντας έγερνε πίσω ρυθμικά, άγγίζοντας σχεδόν τόν Άσκλη. Έκείνος τραδιόνταν ένώ ή καρδιά του τόν σκουνούσε νά την άρπάξει και νά τή σφίξει στην άγκαλιά του.

Σιγά σιγά ό ήλιος χάθηκε πίσω από τούς λόφους τού Μπεσικτασιού, ένώ ένα ξεπνεμένο τρίμερο φεγγάρι χάραζε τó ψιλό του δρεπάνι μέσα στους στερνούς αδύνατους κρόκους της δύσης, γειτονικό σ' ένα μικρό άστρο.

Η βάρκα είχε φτάσει πιά στην άντικρινή παραλία.

— Νά γυρίσουμε, είπε ή Έλένη, νυχτωθήκαμε.

Τά ρέματα δυνάμωναν με τή νύχτα κι ό γυρισμός είταν δύσκολος. Άργά, πολύ, μπόρεσαν ν' άράξουν στο Μέγα Ρέμα.

— Πέρασε πολύ ή ώρα, είπε ή νέα και παίρνοντας την άδερφή

της πήδηξε σ' ένα άμáξι, πού στέκουνταν εκεί τυχαία, για νά φύγει γρηγορότερα.

‘Ο ‘Ασκλης έμεινε μόνος.

Σέ μερικές στιγμές ένα δυνατό αναφυλλητό άκούστηκε μέσα στο σκοτάδι.

— ‘Ασκλη, ‘Ασκλη.

‘Ο νέος γύρισε. Νόμισε ότι μιá πέτρα τόν χτύπησε στο κεφάλι.

— ‘Ασημένα έσú έδω ;

— ‘Ασκλη δέ μ' άγαπάς, σε καιροφυλαχτώ έδω ώρες.

‘Η κοπέλλα έπεσε λιγοθυμισμένη.

Γ’.

‘Αρρωστη βαρειά ή ‘Ασημένα. Στο κρεβάτι της εξαπλωμένη με κομμένα τά μάτια από τόν πυρετό κοιτάζει από καιρό σε καιρό τόν ‘Ασκλη πού τήν παραστέκει.

‘Εκείνος τής φέρνει γιατρό, γιατρικά κι ήτι τής χρειάζεται. Πολ- λές φορές ο νέος ζητάζει τόν έαυτό του και δέν μπορεί νά νοιώσει τί είναι εκείνο πού αιστάνεται για τήν κοπέλλα. Είναι έρωτας, είναι συμ- πόνια :

‘Η άρρωστη κάποτε ξυπνάει.

— ‘Ασκλη είσ' έδω, ρωτά μ' αδύνατη φωνή.

Αυτός τήν πλησιάζει και τής σφίγγει τó καυτερό χέρι.

— Δέ θά ξαναπάς πιά με κείνη.

— Ναί.

Κατόπι τά μάτια τής ‘Ασημένας βουλούν πάλι μέσα στο βίθος. ‘Ο νέος περιμένει πολλήν ώρα άκίνητος στο κάθισμά του. Τό άπομεση- μερο τρέχει βιαστικός, σπρωχμένος από μιάν άκατανίκητη δύναμη, στην προκυμαία.

‘Η εικόνα τής ‘Ελένης τόν παρακολουθεί. Ζητά τή δύναμη νά τήν άποφύγει.

‘Αν τραβοσε εκεί στην αντικρινή παραλία, κατά τó Καντηλί, όπου είταν πάλι δυνατό τó ρέμα, χωρίς άλλο θάβρισκε κ' εκεί ψωμί νά φάει. Ίσως θά τόν έβάζαν νά δείχνει τήν κόκκινη σημαία στο βα- πόρι, σημάδι πώς ο δρόμος είταν άνοιχτός. Γνώριζε εκεί τόν τουρκο φύλακα τής σκάλας, πού σαράντα χρόνια έμεινε εκεί πέρα χωρίς ούτε σε κανένα γειτονικό προάστειο νά πάει, ούτε στην Πόλη νά κατέβει.

‘Ο ‘Ασκλης συλλογίζουταν.

Τὰ βράδια τῆς Πόλης ἀνεδοκατέβαιναν ἑλοένα. Τὸ καίκι τοῦ Πατριάρχου μὲ τοὺς τέσσερες κωπηλάτες του πέρασε κι αὐτό. Τὰ ρεμοῦρκια σέρνοντας μαεῦνες ἢ μεγάλα καίκια ἀγκομαχοῦσαν ν' ἀνεβοῦν τὸ Ρέμα. Κάποτε παρασύρονταν ἀπὸ τὴ δύναμή του, μακριά, ὡς τὴ μέση τοῦ στενοῦ κ' ὕστερα ξαναγυρνοῦσαν πάλι στὸν ἀγῶνα.

Ἡ Ἑλένη φεύγοντας εἶδνε πάντα τὸ χέρι στὸν Ἀσκληῖ

Μιά τρελλή ἰδέα βασάνιζε τότε τὸ νέο. Νὰ τὸ σφίξει καὶ νὰ τὸ γεμίσει φιλιὰ.

Ἐνα βράδι χωρὶς νὰ σκεφτεῖ τί κάνει τὸ ἄρπαξε κι ἄρχισε νὰ τὸ φιλεῖ, νὰ τὸ φιλεῖ ἀχόρταγα. Εἶταν ἑλδῶδες καὶ γεμάτο ἀρώματα.

Ἐκεῖνη τὸν κοίταζε μ' ἀπορία. Ἐπειτα ὁ Ἀσκληῖς ἐφυγε τρέχοντας καὶ μέρες δὲν κατέβηκε στὸ Ρέμα.

— Δὲ μ' ἀγαπᾶς Ἀσκληῖ, εἶπε κάποιος πρῶτ' ἢ ἄρρωστη. Ξέχασες ἔλη τὴ ζωὴ τὴ δική μας καὶ τὴν ἀγάπη.

— Σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ, ἀπάντησε ὁ νέος πνιγμένος ἀπὸ συγκίνηση.

— Ἀγαπᾶς τὴν ἄλλη, τὴν ὁμορφὴ τὴ σταυροδρομίσσικ, καὶ ξέχασες ἐμένα τὴ δυστυχισμένη.

Ἡ κοπέλλα ἄρχισε νὰ κλαίει σιωπηλά καὶ τὰ δάκρυά της ἐπεφταν ἀργὰ ἀργὰ σὰν τίς στερνὲς σταλαγματιὲς βρύσης τοῦ πάει νὰ στερέψει. Ὁ Ἀσκληῖς ἐπεσε ἀπάνω πνιγόντας τ' ἀναφυλλητό του.

Τῆς ἔφερε καινούριους γιατρούς, καινούρια γιατρικά. Ἄδικα. Ἡ νέα ἄφηκε ἕνα πρῶτ' τὴν τελευταία πνοή της.

Ἀργὰ ἀργὰ ἡ κηδεῖα τῆς Ἀσημένιας ἀκολούθησε τὸ δρόμο τῆς προκυμαίας. Εἶταν ἔρημιά γιατί ἄρχιζε τὸ φθινόπωρο. Τὰ καφενεῖα εἶταν ἄδεια κ' εἶχαν πάψει οἱ μουσικὲς καὶ τὰ τραγούδια.

Ἡ νεκρὴ εἶταν ντυμένη τὸ ἄσπρο φουστάνι καὶ τ' ἄσπρα παπούτσια τοῦ ἀρραδῶνα της. Ἀπ' ὅπου περνοῦσε τ' ἀνοιχτὸ φέρετρο τῶν ῥαιναν ἀπὸ τὰ παράθυρα μὲ ροδόσταμο καὶ μὲ λουλούδια.

Ὁ Ἀσκληῖς ἔρχονταν ἀπὸ πίσω φερόντας μαῦρο πουκάμισο καὶ κρατώντας τὸ φέρι στὰ χέρια.

Ὁ παπᾶς μουρμούριζε σιγὰ σιγὰ κινώντας τὸ ἀσημένιο θυμιατήρι κ' ἡ ψαλμωδία του ἔσμιγε μὲ τὸ δυναμωμένο ἀπὸ τὸ φθινόπωρο βούτο τοῦ ρέματος καὶ τὰ βαρεῖὰ σφυρίγματα τῶν βαποριῶν ποὺ ἔκαναν νὰ τραντάζει ἡ παραλία.

Δ'.

Ὁ Ἀσκληῖς μὲ σκοτεινιασμένην ὄψη ἦρθε καὶ κάθισε στὸ καφε-

ναίο. Δυὸ μέρες κλειστός στὸ σπίτι του εἶχε κλάψει χωρὶς κανέναν νὰ τὸν δεῖ καὶ τώρα μὴν ἔχοντας ψωμί κατέβηκε πάλι στὸ Ρέμα μὲ ριχτὸ στὸν ὄμο τὸ τυλιγμένο σκοινὶ του.

Ἡ ψυχὴ του εἶταν βαρειά κι ἡ θύμηση τοῦ φταιξίματός του κατάντικρα στὴν Ἀσημένια τοῦ πλάκωνε τὸ νοῦ. Ἡ εἰκόνα τῆς πεθαμένης τὸν παρακολουθοῦσε.

Τὰ θυμοῦνταν τώρα ὅλα ἓνα ἓνα.

Ἡ κοπέλλα εἶχε χαροπαλέψει ἀπελπισμένα μὲ τὸν ἀγγελὸ τῆς κι ὁ Ἀσκλῆς γονατιστὸς μπροστὰ στὸ κρεβάτι ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ τῆς εἶδνε τὸ γιαιρικό κι ἀπὸ τὴν ἄλλη ἔταζε τοῦ ἀγγελου λαμπάδες καὶ λειτουργιὲς γιὰ νὰ τὸν κίμει νὰ φύγει ἀφίνοντας ἡσυχὴ τὴ νέα.

Ὅταν ἡ ἀρρωστη συνέρχουνταν λίγο, ὁ Ἀσκλῆς τῆς φώναζε νὰ κίμει καὶ κείνη τὸ ἴδιο.

— Τάξε του, μούγγριζε ἀπελπισμένος, τάξε του.

Ἄδικα. Ὁ ἀγγελὸς εἶχε σταθεῖ ἀμήλαγος.

Ὅταν ὁ νέος πῆγε νὰ φιλήσει τὸ χέρι τῆς πεθαμένης, αἰστάνθηκε νὰ κόρυφώνεται ἡ τύψη τῆς συνειδησῆς του. Τραβήχτηκε ἀνιστορώντας τ' ἀμαρτωλά φιλιά ποῦ εἶχε βάλει στὸ χέρι τῆς Ἑλένης.

Τώρα ἡ ἀγάπη του γιὰ τὴν κοπέλλα τοῦ Σταυροδρομιοῦ εἶχε γυρίσει σὲ μίσος. Ἐἰ αὐτὴ εἶταν ποῦ τὸν εἶχε τραβήξει καὶ τοῦ εἶχε κοστίσει τὸ θάνατο τῆς Ἀσημένιας.

Ἄς εἶταν βολετὸ νὰ μὴν τὴν ξαναἶδει.

Ἐμεινε συλλογισμένος κοιτάζοντας τὴ θάλασσα. Ὁ ἥλιος εἶδνε ρίχνοντας μιὰ πλατειὰ ἀντιφεγγιὰ ἀπάνω στὸ κύμα. Ἐνα βαπέρι τῆς Πόλης περνώντας τώρα ἀπὸ πάνω τῆς τάραζε μὲ τίς ρόδες του τ' ἀναλυμένο τῆς χρυσάφι.

Ἄργα φάνηκε στὴ βάρκα ἡ Ἑλένη.

Ὁ Ἀσκλῆς γύρισε ἄλλοῦ τὸ κεφάλι γιὰ νὰ μὴν τὴν δεῖ.

Ἄ! αὐτὴ εἶταν ἡ αἰτία. Ἡ νέα τὸν πλησίασε. Ἐκεῖνος μόλις κρατιοῦνταν νὰ μὴν πηδῆξει ἀπάνω τῆς νὰ τὴν πνίξει μὲ τὰ χέρια.

Τοῦ εἶπε λόγια παρηγοριᾶς.

— Ἐκνάπιασες δουλειὰ, τὸν ρώτησε στὸ τέλος.

— Ναι.

— Τότε ἔμπρός, σήμερα εἶναι τὸ τελευταῖο βράδι.

Ὁ Ἀσκλῆς ἐτοιμάστηκε. Ἐδесе ἀργὰ ἀργὰ κι ἀρχισε νὰ τὴν σέρνει. Τὸ ρέμα εἶταν δυνατὸ καὶ ὁ νέος κοπίαζε. Κάποτε γύριζε νὰ ἴδῃ κι ἀντίκρυζε τὴν Ἑλένη καθιστὴ στὴν πρῶμη ν' ἀπολαβαίνει τὸ φύσημα τοῦ ἀεριοῦ. Ἄ! αὐτὴ εἶταν ἡ αἰτία.

Φοβερές ιδέες του περνούσαν από το νου. Αν άφινε το σκοινί, αν τζοκφε, ή μικρή βάρκα θα σέρνονταν από το κύμα και πριν ή 'Ελένη προφτάσει να την σταματήσει θα είχε χτυπήσει μέσα στο ζούρμπο άπάνω σε κανένα βράχο ή σε κανένα άραγμένο βαπόρι κ' ή 'Ελένη θα βρίσκονταν παραδομένη στην όργη των κυμάτων.

Έτσι ό 'Ασκλης θα την έκδικιούνταν κ' ή ψυχή της 'Ασημένιας θάβρισκε ανάπαψη. Ό νέος σταμάτησε μιá στιγμή, τώρα βρίσκονταν στο πιό επικίνδυνο μέρος. Έδώ αν την άφινε εΐταν έλα τελειωμένα. Σακολούθησε να στέκεται.

— Έμπρός, φώναξε ή 'Ελένη.

Ό ήχος της φωνής της έκαμε τό νέο ν' άνατριχιάσει. Οι σκέψεις του πήραν άλλο όρόμο. Τίποτα δέν έφταιγε αυτή. Αυτός ό ίδιος εΐταν ό ένοχος.

Έ! φονιάς δέν εΐταν εκείνος μονάχα που σκότωνε με τό μαχαίρι. Τράβηξε γρήγορα κ' ή 'Ελένη βγήκε έξω. Ό νέος έμεινε μόνος.

Ό ίδιος εΐταν ό φονιάς. Κ' ή φοριχτή ιδέα, που, από την πρώτη μέρα, του στοίχειωνε τό νου, τον έπνιξε τώρα πιό δυνατά με τό άσήκωτο βάρος της.

Νύχτωνε κι ό 'Ασκλης χώθηκε μέσα στους στενούς άνηφορικούς δρόμους. Τό νεϊόσκαρτο εκείνο μνήμα τον είχε δεμένο μ' ένα φοβερό αίματοστάλαχτο άρπάγι. Τώρα πώς θα ζούσε στον κόσμο με την άσώπαστην αυτή τύψη ;

Κάθισε σε μιá μεγάλη πέτρα να συλλογιστεί.

Οί βραχνάδες τον περιζωναν έλοένα σφιχτότερα. Η εικόνα της 'Ασημένιας ζωντανεύει τώρα μπροστά του. Έκει, εκεί στο μικρό παρθουράκι της πλαγιάς, στέκεται ή κοπέλλα και τον χαιρετάει μ' ένα μικρό φαρμακωμένο χαμόγελο. Πονεί κ' είναι κίτρινη σαν τό νεκρό φύλλο. Πώς να τη γλυτώσει από τό φοβερό άγκάλιασμα του θανάτου.

— 'Ασκλη, 'Ασκλη σώσε με . . .

Ό νέος τεντώνει τ' αυτί. Του φαίνεται ν' άκούει τη φωνή της. Είναι σιγανή, κι αδύνατη από την άρρώστεια.

— 'Ασκλη, σώσε με.

Αδύνατο. Είναι τόσο μεγάλο τό κακό που της έχει κάμει. Φονιάς δέν είναι μονάχα εκείνος που σηκώνει μαχαίρι . . .

Τό άσπρο φέρετρο χάνεται μέσα στον άχόρταγο τάφο, εκεί στο μικρό νεκροταφείο με τά φθινοπωρινά κίτρινα δέντρα. Μερικά φύλλα πέφτουν συρμένα από τον άέρα μέσα στο φοβερό άνοιγμα. Πάει.

Όλα χαμένα. Δὲ θὰ τὴ ξαναδαί πιά. Τὰ δάκρια τρέχουν ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ Ἀσκληῆ.

Ἄ! τὸ λάθος τοῦ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τὸ συχωρέσει στὸν κόσμο.

Ἡ νύχτα βαθαίνει ὀλοένα. Ἀπάνω ἀπὸ τὴν ἀσιατικὴν πλαγιὴν προβαίνει τώρα λίγο λίγο τὸ φεγγάρι κατακόκκινο. Μερικὰ πελώρια πεῦκα ἀπάνω σὲ κάποια κορυφὴ πλέουν στὸ ζωτικὸ φῶς του. Ὁ Ἀσκληῆς ξεκολλοῦθᾶ νὰ κλαίει ὀλομόναχος, καθισμένος στὴν ἐρημικὴν τοῦ πέτρα. Τὸ σιδερένιο ἄρπάγι πού τὸν ἔχει δεμένο μὲ τὸ νεύσκαρτο μνήμα τὸν τραβᾷ δυνατώτερα. Στὴς δίπλες τοῦ ζωνarioῦ του ὁ νέος σφίγγει τώρα δυνατὰ τὸ μανίκι τοῦ πιστολιοῦ του.

Αὐτὸ μονάχα μπορεῖ νὰ τὸν σώσει ἀπὸ τὸ φοβερὸ βῆρος τῆς ψυχῆς του. Μπροστὰ στὴν πέτρα τοῦ ἑνας γκρεμνός, ἔπου θ' ἀποτελείωνε πέφτοντας κατόπι ἀπὸ τὸ χτύπημα.

Ἡ αἱματωμένη ἀντιφεγγιά τοῦ φεγγαριοῦ ἐξαπλώνεται τώρα σ' ὀλόκληρο τὸ στενὸ. Ἀπάνω τῆς ξεχωρίζεται ἀραγμένο κάποιο βάρδι μ' ἕνα ἄσπρο φῶς στὸ κατάρτι κ' ἕνα πράσινο στὸ πλευρό.

Ὁ Ἀσκληῆς συλλογιέται ἄλλη μιὰ φορὰ.

Τὸ πιστόλι τοῦ μένει μονάχα. Τὸ τραβᾷ καὶ τὸ στυλώνει στὸν κρόταφο. Μιὰ πιστολιά ἀκούεται καὶ τὸ κορμὶ τοῦ νέου πέφτει βαρὺ κάτω. Κατόπι κυλιέται μέσα στὸν γκρεμνὸ, χτυπώντας σὲ πέτρες καὶ σὲ βράχους.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΠΕΤΡΑΡΚΑ

ΣΟΝΕΤΤΟ CCLXIX

Στὸ θάνατο τῆς Κυρίας Λάουρας

Γυρίζει ὁ Ζέφυρος καὶ τὸν καλὸν καιρὸν ἀρχίζει,
 Τ' ἄνθη, τὰ χόρτα: τὴ γλυκεῖα φαμίλια νὰ ὀδηγήσῃ,
 Κ' ἡ Φιλομήλι μοίρεται, κ' ἡ Πρόκνη κελαιδίσει,
 Κι ἄσπρολογαίει ἡ Ἄνοιξη καὶ ροδοκοκκινίζει.

Γελανε οἱ κάμποι, κὶ ὁ οὐρανὸς καὶ πάλι καθαρίζει,
 Χαίρεται ὁ Δίας τὴν κόρη του τώρα νὰ τὴν κοιτᾷ,